

Een adviseur beantwoordt vragen van boeren

Interview met Harm Brinks

Doriet Willemen

Redactie Gewasbescherming
redactie@knpv.org

Harm Brinks heeft ruime ervaring met advisering aan boeren en tuinders. Hij begon 38 jaar geleden als adviseur bij Delphy en tegenwoordig is hij bij dit onafhankelijk adviesbureau al weer heel wat jaren aan de slag als projectmanager. Met zijn expertise op het gebied van geïntegreerde en biologische landbouw, is hij verantwoordelijk voor projecten naar de toepassing van duurzame maatregelen in de landbouwpraktijk. Waaronder ook Europese projecten, zoals IPM Decisions en IPM WORKS. Hoe kijkt hij aan tegen de huidige ontwikkelingen op het gebied van geïntegreerd telen?

Om te beginnen, wat vind je van het voorgestelde ICM concept, zoals dat beschreven wordt in dit nummer?

In de jaren 80 van de vorige eeuw is de term IPM (Integrated Pest Management) ontstaan. In de oorspronkelijke definitie werd uitgegaan van een breed pakket aan maatregelen om ziekten en plagen te voorkomen en te beheersen. Te beginnen met 1) preventie (bouwplan en vruchtwisseling, rassenkeuze, bodembeheer), 2) monitoren van onkruiden/ziekten/plagen, gebruik schadedrempels en BOS'en om de noodzaak van ingrijpen vast te stellen, 3) keuze van toepassingstechniek (mechanisch/fysisch/chemisch), 4) keuze van middelen op basis van milieucriteria. In de loop der tijd is de term IPM volgens mij steeds smaller gemaakt waarbij de focus uitsluitend is komen te liggen op directe gewasbeschermingsmaatregelen. In het voorgestelde ICM concept wordt er weer breder gekeken. Dat is goed, maar feitelijk zijn het merendeels dezelfde acties en maatregelen als in het oorspronkelijke IPM concept.

En het schema met de hexagons. Kun je daarmee uit de voeten als adviseur?

Ook hiervoor geldt dat het veel dezelfde maatregelen zijn, maar op een andere manier ingedeeld. Wat ik altijd onder het kopje preventiemaatregelen indeel, is nu verspreid over verschillende pijlers (Redactie: de groene hexagons vormen preventiemaatregelen en komen in alle vijf pijlers voor). Misschien dat ik met een traditionele blik ernaar kijk, maar richting de praktijk vind ik het een erg ingewikkeld schema. Ik denk niet dat dit in deze vorm bruikbaar is voor een adviseur. Overigens vind ik het schema wel een goed en compleet overzicht geven. Ik kan me ook voorstellen dat de details nuttig zijn voor wetenschappelijke en onderzoeksdoeleinden.

Hoe zie jij de rol van adviseur?

De voorlichting, zoals je die vroeger had, bestaat niet meer in Nederland. In het verleden was er de publiek gefinancierde voorlichting, waarbij de overheid de 'voorlichtingsboodschap' naar het erf bracht en waarbij boeren gratis advies kregen hoe hiermee om te gaan. In de jaren 90 van de vorige eeuw is de 'Landbouwvoorlichting' geprivatiseerd, hieruit is Delphy ontstaan. De rol van de overheid is gewijzigd, de overheid (Den Haag en Brussel) bepaalt nu vooral de kaders. Dit doet ze middels het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen en regels voor de toepassing van middelen door onder meer driftreductie-eisen. De verantwoordelijkheid voor het verder invulling geven aan de beleidsdoelstellingen voor duurzame, geïntegreerde gewasbescherming is neergelegd bij de sectoren en ketenpartijen. Voor advies komen ondernemers dan o.a. bij ons. Onze rol als onafhankelijk adviseur is het beantwoorden van vragen van ondernemers zodat deze binnen de gestelde kaders en binnen andere randvoorwaarden waar ze mee te maken hebben, de teelt op een goede manier voor elkaar krijgen. En voor dit onafhankelijke advies moet de boer betalen. Veel telers zijn daartoe bereid.

Een adviseur kan ICM niet zelf stimuleren?

Toch wel. Indirect als randvoorwaarde van overheid en marktpartijen voor de bedrijfsvoering waaraan telers moeten voldoen. En direct via projecten, zowel landelijk als internationaal, waarin verdere verduurzaming van de productie veelal het doel is. Delphy adviseurs zijn bij veel van dit soort projecten betrokken. In veel van onze projecten vertalen we innovaties vanuit onderzoek concreet naar de toepassing op de bedrijven. Een voorbeeld is het Europese project IPM Decisions, waarin een platform is ontwikkeld dat toegang verschaft tot een groot aantal BOS systemen. Deze projecten worden gefinancierd met publiek geld en ondernemers hoeven hier dus niet voor te betalen. Via deze projecten doen we zelf ook ervaring op welke technieken of maatregelen we het beste kunnen adviseren in bepaalde situaties.

Hoe wordt ICM volgens jou vooral gestimuleerd?

Zoals gezegd, de overheid stelt de kaders. Wanneer de beschikbaarheid van herbiciden in een bepaalde teelt beperkt is, zie je een toename in de belangstelling

Advies ter plekke: 'ICM is meer dan het slim en zuinig toepassen van gewasbeschermingsmiddelen' (foto: Harm Brinks).

voor mechanische onkruidbestrijding. Beleid en regelgeving kunnen dus zaken in gang zetten. Maar het succes van beleid wordt niet door de overheid bepaald. Een boer heeft namelijk ook te maken met afnemers. Een supermarktketen kan voorwaarden stellen bij de afname van producten, bijvoorbeeld bovenwettelijke residu-eisen, het verplichte gebruik van bepaalde BOS'en in het kader van certificering, of eisen op het gebied van biodiversiteit. Ook door de opkomst van PlanetProof worden nieuwe ontwikkelingen min of meer afgedwongen. De overheid bepaalt de kaders en stelt basis eisen. Marktpartijen stellen in toenemende mate bovenwettelijke eisen en hebben daarmee een belangrijke rol in de mate van succes. En als onafhankelijk adviesbureau adviseren wij de telers hierbij.

*Is het raadzaam om advisering los te koppelen van de toeleveranciers van producten?
Is onafhankelijk advies noodzakelijk om de omschakeling naar ICM snel te kunnen maken?*

Hoewel toeleveranciers en de producenten ook meegaan in de ontwikkeling naar duurzaamheid, ben ik er van overtuigd dat onafhankelijk advies een meerwaarde heeft voor de omschakeling naar geïntegreerd telen. Als onafhankelijk adviseur, die niet productgebonden is, heb je toch een principiële andere en vrijere rol dan commerciële vertegenwoordigers van toeleveranciers.